

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

Sada suures saalis

Vaskpillikvintett NyNorsk ^{NORRA}

Ingrid Eliassen ^{TROMPET}

Jørgen Arnesen ^{TROMPET}

Daniel W. Kjellesvik ^{METSASARV}

Ingebjørg Bruket ^{TROMBOON}

Berger Iver Færder ^{TUUBA}

Kaastegevad

Sean Bell ^{KONTRATENOR, NORRA}

Liis Viira ^{HARF}

Kavas

Asheim, Ho, Viira, Tulev (maailmaesiettekanne)

23.10.2019 – 19.00

EMTA suur saal

Sada aastat tagasi pandi alus eesti professionaalsele muusikaharidusele. Naljatledes võib öelda, et sada aastat on oodatud ka väärilist kontserdisaali, kus kuulajatele kõrgel tasemel kvaliteetseid muusikaelamusi pakkuda. EMTA kauaoodatud kontserdi- ja teatrimaja valmimisega on see unistus täitunud ning uue hoone südameks olev suur saal, mis mahutab korraga ligi 500 kuulajat, pakub Eesti parimat akustikat ja kaasaegsemaid tehnoloogilisi võimalusi. Lisaks EMTA 100 juubelisündmustele käivitub käesoleval hooajal kontserdisari „Sada suures saalis“, mis oma mitmekülgsete kontsertidega publikule uut kontserdisaali tutvustab. Juubeliaastale vääriliselt on uue kontserdisarja esinejateks eesti tippmuusikud, EMTA üliõpilaste paremik ning mainekad külalisinterpreetid partnerülikoolidest ja mujalt.

„Sada suures saalis“ – kõrgetasemelise muusikaprogrammiga kontserdisari Tallinna südalinna moodsaimas kontserdimajas!

Liis Viira (1983)

„There are so many insects this summer“ häälele ja viiele vaskpillimängijale (2019, Eesti esiettekanne)

Toivo Tulev (1958)

„Nani mo nashi – there is nothing more“ vaskpillikvintetile, kontratenorile ja elektroonikale (2019, maailmaesiettekanne)

Nils Henrik Asheim (1960)

„Hornflowers“ vaskpillikvintetile (2019)

Tze Yeung Ho (1992)

„Messe norvégienne profane“ kontratenorile, vaskpillikvintetile, publikukoorile ja kõnelejatele (2019)

„There are so many insects this summer“

(„Tänavu suvel on väga palju putukaid“)

Sõnad: Jaan Kaplinski

Tõlge inglise keelde: Jaan Kaplinski ja Fiona Sampson

Jaan Kaplinski luuletus „There are so many insects this summer“ („Tänavu suvel on väga palju putukaid“) seisis mul aastaid ära märgistatuna riulis, oodates võimalust muusikaks või lauluku vormuda. Kui sain kutse kirjutada vaskpillikvintetile NyNorsk koos kontratenor Sean Belliga, tuli see tekst miskipärast meelde. Olles mõtte juba õhku visanud, hakkasin kahtlema, kas mu vaimukõrvas olev õhuline ja habras pilt ikkagi vaskpillidele sobib. Läksin otsima juba teistsuguseid tekstivõimalusi, näiteks selliseid, mis räägiksid ootamatusega kohtumisest ja draama tekkest elus. Selle kõrvalepõike kaudu jõudsin kaardimänguni, mida katsetasime koostöös NyNorsk kvinteti mängijatega ja mida nüüd siin teoses mängitakse.

Mängijad esitavad suvalises järjekorras olevatelt kaartidelt muusikalist materjali ja nõnda on selle teose lõplik kujunemine iga kord etteaimamatu. Aleatoorika transformeerib helilooja ja interpreedi traditsioonilisi rolle, vähendab komponisti kontrolli olukorra üle ja suurendab mängijate vastutust muusika loomisel, ajastamisel, otsustamisel ja kokkukuulamisel, võimaldades lasta juhuse ilu ja võlu hetkedel tekkida. Üks käivitavaid ideid oli ka teha võimalikult tihedat koostööd esmaesitajatega, kus muusikud oleks kaasatud juba komponeerimisprotsessi algfaasis, mõjutusi selleks on andnud tantsijanna Pina meetod tantsijatega töötades ning osalusteatri- ja perekonstellatsioonipraktikad.

„There are so many insects...“ on laisa, sooja suvepäeva muusika. Seda võib kutsuda lühi-zen-ooperiks, kus – nagu Jaan Kaplinski luuletuses –

tekib aktiivne kohalolu kuulamisel, kuulmismeel võtab lõpuks üle kõik teised meeled. Teos on valminud vaskpillikvinteti NyNorsk tellimusel.

Liis Viira

*There are so many insects this summer.
As soon as you go into the garden
a buzzing swarm of flies besieges you.
The bumblebees are nesting in boxes you made for birds,
the wasps have made their nests in hazel bushes.
And sitting at your desk in the attic room
you constantly hear a buzzing, and don't know
whether it's the sound of bumblebees, wasps,
electric wires,
a plane in the skies, a car on the road,
or the voice of life itself wanting to tell you something
from the inside, from your inner self.*

Tänavu suvel on väga palju putukaid.
Niipea kui aias liigud,
ilmub su pea ümber sumisev kärbsparv,
linnupesakastides on kimalaste,
sarapuupõõsastes herilaste pesad
ja ärklitoe akna all istudes
kuulen aina suminat ja ei tea,
kas see on kimalaste, herilaste,
elektritraatide hääl,
lennuk taevas, auto maanteel
või elu enda hääl, mis tahab seestpoolt
mulle midagi öelda.

„Nani mo nashi – there is nothing more“

„Nani mo nashi“ (2019) on väike kogum Jaapani sügishaikudest. Neid ühendab ja nende üle kaardub ajatult Pseudo-Dionysius Areopagita tekstikatke tema „Müstilisest teoloogiast“. Kuigi Jaapani haikud tegelevad traditsiooniliselt meeleliselt tajutava maailma ja selle ilmingutega, näib ometi, et valitud kujundid, pildid ja ministsenaariumid on pigem sissevaated nimetamatusse. Pseudo-Dionysius kirjutas kreeka keeles. Tema siinkohal tsiteeritud traktaati (tõlge ingl. k. John Parker) peetakse esimeseks müstilise teoloogia käsitluseks, mille mõju on olnud suur nii idas kui läänes, piirdudes arusaadavalt vaid kristliku maailmaga. Ja kuigi Pseudo-Dionysiusi tekstikatke vormimine haikudeks näib meelevaldne, seob neid kaugeid maailmu peatumine ajatul, igavikulisel ning kulgemisel, millel puudub kulg. On vaid vaatejast kõrvalseisja ja vaatlus, ning lõpuks eimiski, nimetu.

Toivo Tulev

I yama yaki no akari ni kudaru yobune kana

lit by mountain fires

floating downriver...

night boat

Issa (1763–1828)

II Kongo no tsuyu hito-tsubu ya ishi no ue

a drop of dew

sits on a rock

like a diamond

Bosha (1897–1941)

III *kono michi ya yuku hito nashi ni aki no kure*

*along this way
no travellers
dusk in autumn*

Basho (1644–1694)

IV

*lie hidden within
the super-luminous gloom
of the silence, re-

vealing hidden things,
which in its deepest darkness
shines above the most

super-brilliant, and
in the altogether im-
palpable and in –

visible, fills to
overflowing the eyeless
minds with glories of

surpassing beauty*

Pseudo-Dionysius Areopagita (5.–6. saj)

V Shimizu suzushi hotaru no kiete nani mo nashi

*clear water is cool
fireflies vanish –
there's nothing more*

Kaga no Chiyo (1703–1775)

„Hornflowers“ („Sarvlilled“)

Selles teoses soovisin vältida vaskpilliansambli tihedat, massiivset kõla, töötades õhulise ja läbipaistva helimaterjaliga. Visandasin seeria lühikesi, vooklevaid meloodiamustreid, mille asetasin erinevatesse laiendatud unisoonidesse. Märgates oma meetodi sarnasust käsitsi visandatud lillejoonistega, otsustasin temaatilisel tasandil omavahel seostada need muusikalised episoodid (mida on kokku 22) ja Norra mägiimaastike taimed – muusikud loevad esituse ajal ladinakeelseid lillnimetusi, justkui uurides erinevaid taimekategoriaid. Ent „Sarvlilled“ pole pelgalt Norra taimede muusikaline kujutamine – seda võiks näha kui väikeste, aga oluliste erinevuste, liigirikkuse ja mitmekesisuse muusikalist pühitsemist.

Teos valmis NyNorski tellimusel ja seda toetas Norra kultuurifond. Teose esiettekanne toimus 2019. aasta septembris Bergenis.

Nils Henrik Asheim

„Messe norvégienne profane“

Selles teoses püüan ühendada isiklikku kirikujutluse kuulamise kogemust Norra autori Linda Gabrielseni tekstiga, mis käsitleb rituaali olemust mittereligioossest vaatenurgast. Jumalateenistusel lauldavad võõrkeelsed sõnad, sellega kaasnev teadmatus ning kõhklus tõukasid mind käsitlema kirikliku rituaali olemust ja kaasama publikut viisil, mis peegeldab minu enda kogemust. Gabrielseni tekst, milles rõhutatakse kahtluse osa religioonis, loob selle rituaali küsitavustele teatava lisakihi.

Teos on pühendatud Sean Bellile, Liis Viirale ja NyNorskile.

Tze Yeung Ho

Norra **vaskpuhkpillikvintett NyNorsk** asutati 2015. aasta detsembris. Kvintett keskendub peamiselt nüüdismuusikale ja erinevatele *crossover*i projektidele ning on teinud koostööd metsosopran Tora Augestadi, kontratenor Sean Belli, näitleja Ivar Nergaardi ja eksperimentaalse löökpillitrio Pinquinsiga. NyNorsk on oma lühikese tegevusaja jooksul olnud juba 16 Norra helilooja teose esmaesitaja, sealhulgas Nils Henrik Asheimi, Therese Birkelund Ulvo ja Marcus Pause teostele. Nad on esinenud mitmetel Norra mainekatel muusikafestivalidel. Hetkel on kvintetil käsil oma esimese CD salvestamine, mis ilmub 2020. aastal LAWO Classics plaadimärgi all.

Ingrid Eliassen õppis trompetit Norra Muusikaakadeemias Jonas Haltia ja Ole Edvard Antonseni juures. Eliassen on spetsialiseerunud Norra heliloojate loodud trompetimuusikale ning sellega seoses on ta andnud arvukalt kontserte nii solisti kui ka kammermuusikuna. Käesoleva aasta sügisel ilmub Eliassenil koostöös organist Bjørn Andor Dragega album Norra heliloojate teostega trompetile ja orelile. Eliassenit kutsutakse sageli solistiks erinevatesse orkestritesse, lisaks on ta trompetiõppejõud Norra Arktika ülikoolis Tromsøs. Kontsertidel Tallinnas ja Helsingis asendab Eliassen NyNorski püsiliiget Erlend Agaard-Nilseni.

Jørgen Arnesen õppis klassikalist trompetit Kristian Steenstrupi juures Aarhusi Kuninglikus Muusikaakadeemias ning Jonas Haltia ja Ole Edvard Antonseni käe all Norra Muusikaakadeemias. Aastatel 2012–2016 oli ta Rootsisis Västerås Sinfonietta trompetirühma abikontsertmeister. Käesoleval ajal töötab ta Oslos vabakutselise trompetimängijana.

Daniel W. Kjellesvik õppis metsasarve Frøydis Ree Wekre juures Norra Muusikaakadeemias ja Markus Maskuniitty juhendamisel Hannoveri Muusika- ja Teatrikõrgkoolis. Alates 2007. aastast on ta töötanud vabakutselise muusikuna, pikemalt on ta mänginud Trondheimi Sümfooniaorkestris ja Norra kaitseväge ansambelis North. Lisaks on teda regulaarselt kutsutud osalema Norra Raadio, Norra Rahvusliku Ooperi- ja Balletiteatri, Arktika Filharmoonia jt orkestrite projektidesse. Kjellesvik töötab metsasarveõpetajana noorte puhkpillimängijate suveakadeemias ning loob ka ise muusikat.

Ingebjørg Bruket õppis trombooni professor Ingemar Roosi juures Norra Muusikaakadeemias. Ta on töötanud Bergeni Filharmoonia orkestris, Wermlandi Ooperis, Aalborgi Sümfooniaorkestris ja Gävle Sümfooniaorkestris. Hetkel on Bruket vabakutseline tromboonimängija, ent ta musitseerib regulaarselt Norra Rahvusliku Ooperi- ja Balletiteatri orkestris, Norra Raadio orkestris, Oslo Filharmoonia orkestris, Osla Sinfoniettas ja Ensemble Ernstis. Bruket on olnud puhkpillimängijate konkursside žürii liige ning lisaks töötab ta ka dirigendi ja trombooniõpetajana.

Berger Iver Færder õppis tuubat Jens Bjørn-Larseni juures Taani Kuninglikus Muusikaakadeemias Kopenhaagenis ja Torbjørn Kvisti juhendamisel Oslos Barratt Due Muusikainstituudis. Lisaks on ta õppinud pilliõpetajaks Norra Muusikaakadeemias. Færder on töötanud vabakutselisena alates 2008. aastast. Pikemaajaliselt on ta olnud seotud Aalborgi, Lõuna-Jüütimaa ja Wermlandi Ooperi orkestritega. Viimastel aastatel on ta regulaarselt teinud koostööd Norra Rahvusliku Ooperi- ja Balletiteatri, Arktika Filharmoonia ja Kristiansandi sümfooniaorkestritega. Berger töötab tuubaõpetajana Saint Hallvardi koolis ning on tunde andnud ka Tromsø Muusikaakadeemias.

OOTAME KUULAMA

26.10 kell 19 / EMTA suur saal / tasuta

Sada suures saalis

EMTA kammerorkester

Solistid Gloria Ilves (viul), Joosep Reimaa (viul)

Kavas Tšaikovski, Sarasate, Elgar

Kunstiline juht Arvo Leibur

27.10 kell 17 / EMTA kammersaal / tasuta

Ristuvad kultuurid / *Crossing Cultures*

Eesti – Hiina

Esinevad Hiina tudengid

Ruixue Wang (sopran), Wanli Deng (tenor), Yuheng Wang (flööt),

Chang Wang (klarnet), Xuejiang Wang (saksofon), ZhenYu Cao (fagott),

YiHan Xuan (klaver), Erkuo Zhao (klaver)

Klaveril Ralf Taal, Inga Arro, Tiina Kärblane

Hiina kultuuri tutvustab Riho Esko Maimets

Kavas Bach, Beethoven, Prokofjev, Schumann, Génin jt

29.10 kell 19 / EMTA kammersaal / tasuta

Tudengiteisipäev

Lea Valiulina (klaver)

Kavas Beethoven, Chopin, Rahmaninov, Sumera

100

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia